

A. Sesemko, applicant for a degree
Taras Shevchenko National University of Kyiv

WAYS OF IMPROVING OF NATIONAL LEGISLATIVE BASE OF TEACHING SPECIALISTS DURING WORK WITH SOURCES OF IONIZING RADIATION IN O THE SPHERE OF HEALTH CARE

The state of the national legal framework teaching, training and examination of personnel carrying out activities with sources of ionizing radiation on health.

Keywords: modernization, public administration, management of public relations, the source of ionizing radiation and health.

УДК 347.1

О. Безклубий, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

СУТНІСТЬ І СКЛАД ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ВІДНОСИН ЗА СТАТУТАМИ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО

Досліджуються сутність особистих немайнових відносин за Статутами Великого Князівства Литовського, склад особистих немайнових відносин і його окремі елементи (суб'єкти, об'єкти та зміст правовідносин).

Ключові слова: особисті немайнові відносини, склад особистих немайнових відносин, суб'єкти, об'єкти та зміст особистих немайнових відносин, особисті немайнові права, свободи та обов'язки, Статуту Великого Князівства Литовського.

Особисті немайнові відносини як різновид правових відносин займають у Статутах Великого Князівства Литовського (далі – Статут) надзвичайно важливе місце. Однак терміни "особисті немайнові відносини", "особисті немайнові права" в той час ще не використовувалися. Натомість у Статутах широко вживаються (зазвичай як синоніми) терміни "вольності" та "свободи": свободи шляхти (I/3), вольності шляхетські (II/3; III/3), вольності княжат, панят, шляхтичів і міщан (I/3.7), свободи та вольності християнські (II/3.2.1; III/3.2.1)². Іноді застосовуються також терміни "право" (II/3.4.1, III/3.5.1), "привілей" (III/3.26.1), "міць" (тобто можливість, здатність, право – II/3.13.1).

Вольності (свободи) охоплюють як особисті немайнові права та свободи (вольність і міць виїзду із земель Князівства – II/3.13; III/3.16), так і майнові права (вольність *шафувати* (розпоряджатися) своїми маєтками – II/3.33; III/3.41). У зв'язку з тематикою нашого дослідження зосередимося на тих вольностях, які за своєю сутністю є особистими немайновими правами та свободами. Про велику увагу законодавця до вольностей і свобод свідчить наявність у кожному Статуті Великого Князівства Литовського третього розділу, який присвячений цьому питанню і обсяг якого постійно збільшується: "Про свободи шляхти та про зростання Великого Князівства" (I Статут, 17 артикулів), "Про вольності шляхетські та зростання Великого Князівства Литовського" (II Статут, 41 артикул), "Про вольності шляхетські та про зростання Великого Князівства Литовського" (III Статут, 51 артикул). Багато правових положень цього розділу стосуються саме особистих немайнових прав і свобод людини. Незважаючи на те, що назва розділу вказує лише на вольності, які належать шляхті, насправді в розділі третьому є правові положення, в яких ідеться про свободи всіх вільних людей. Окремі положення, які стосуються особистих немайнових відносин, розміщено також в інших розділах Статутів.

Вже Перший Статут містить важливе положення, яке гарантує непорушність прав і свобод людини у Великому Князівстві: "Вольності княжатам, панятам, шляхті та міщанам Господар його милість обіцяє в цілості зберегти. Обіцяємо своєю особою господарською всю шляхту, княжат і панів хоруговних, і всіх бояр посполитих,

і міщан, і їх людей зберегти при свободах і вольностях, від предків наших і теж від нас їм даних" (I/3.7). Як бачимо, Господар (Великий Князь) зобов'язується зберегти саме свободи та вольності, дані від нього і від його предків, тобто похідні від держави. Чи означає це, що Статут визнають і охороняють лише свободи та вольності, які походять від держави? Зовсім ні. У Другому та Третьому Статутах це положення деталізовано і викладено майже однаково: "Теж ми, Господар, обіцяємо словом нашим за нас і за нащадків наших, Великих Князів Литовських, під таким же обов'язком нашим, як вище у першому артикулі описано [під присягою – О. Б.], що всіх князів і панів рад, як духовних, так і світських, і всіх вряндників земських і двірних, панів хоруговних, шляхту, рицарство, міщан і всіх людей посполитих у Великому Князівстві Литовському та в усіх землях цієї держави маємо зберегти при свободах і вольностях християнських, в яких вони, як люди вільні, вільно обираючи з-стародавна із вічних своїх предків собі панів і Господарів Великих Князів Литовських, жили і управлялися прикладом і способом вільних держав християнських ... а особливо понад те при свободах і вольностях у привілеях і листах Великих Князів Литовських, предків наших, і від нас їм, так усім, як і кожному зокрема, на почесті, вряди, на маєтки, на людей, на ґрунти і на що завгодно даних, і які ще будуть дані, надалі непорушно і неодмінно вічні часи зберегти" (III/3.2.1). Отже, держава в особі Господаря визнає і зобов'язується зберегти свободи та вольності християнські, які належать вільним людям усіх суспільних станів споконвіку, а особливо пильно берегти свободи та вольності, дані у привілеях і листах Великих Князів Литовських. Окремо гарантується збереження *вольностей шляхетських* (III/3.10.1). Третій Статут забороняє привласнення шляхетських вольностей людьми простого стану (III/3.26).

Таким чином, свободи та вольності у Статутах поділяються на два види. Перший вид – це свободи та вольності християнські, які існують із стародавніх часів, споконвіку. Вони належать людям від природи і є невід'ємними. Держава гарантує їх збереження та охорону від злочинних посягань. Другий вид – свободи та вольності, дані у привілеях і листах Великих Князів Литовських, тобто похідні від держави. Об'єктом цих свобод і вольностей можуть бути почесні, вряди (посади), маєтки, люди, ґрунти (землі) та "що завгодно інше". Поміж свобод і вольностей обох видів зустрічаються, за сучасною класифікацією, як особисті немайнові права

² Тут і далі при посиланні на Статут Великого Князівства Литовського застосовується авторське позначення правових положень за схемою: числова назва Статуту (I, II, III), розділ, артикул і речення (пункт). У цьому випадку III/3.2.1 означає: пункт 1 артикула 2 розділу 3 Третього Статуту.

та свободи, так і майнові права та свободи. У Статутах такої законодавчої класифікації немає. Однак *de facto* у положеннях Статутів майнові та особисті немайнові права чітко розрізняються. Вольності у Статутах класифікуються також за суб'єктною ознакою – за належністю особи до певного суспільного стану.

Розглянемо склад особистих немайнових відносин за Статутами.

Суб'єкти особистих немайнових відносин. Відповідно до широко розповсюдженого в правовій науці підходу, суб'єкт правовідносин – це їх учасник. Основними учасниками особистих немайнових відносин за Статутами є **люди**, тобто **фізичні особи**. Усі люди (крім осіб, засуджених до виволання та подібних кримінально-правових покарань) визнавалися суб'єктами права і могли виступати як суб'єкти правових відносин, зокрема як суб'єкти особистих немайнових відносин. За загальним правилом, правоздатність фізичних осіб виникала в момент народження та припинялася в момент смерті. Дієздатність фізичних осіб виникала диференційовано залежно від галузі права та специфіки конкретного виду правових відносин і, як правило, пов'язувалася з настанням певного юридичного факту, зокрема, досягненням певного віку, відокремленням від батьківської сім'ї чи вступом у шлюб. Деліктоздатність фізичних осіб пов'язувалася з настанням певного віку і залежала від багатьох обставин. Так, вік, з якого особа вважалася здатною нести кримінальну відповідальність, становив 7 (I Статут), 14 (II), 16 (III) років. Деякі особи вважалися обмежено дієздатними та обмежено деліктоздатними (неповнолітні, шалені) і навіть неправосуб'єктами, тобто позбавленими правоздатності та дієздатності, всіх прав і свобод (виволанці та особи, приречені на страту). Правовий статус різних категорій фізичних осіб за Статутами визначався багатьма суспільними чинниками, поміж яких найважливішими були: станова належність особи; національність і віросповідання; свобода, залежність або перебування в неволі; сімейне становище; стать; вік; наявність у особи владних повноважень; матеріальна забезпеченість особи; стан фізичного та психічного здоров'я; застосування до особи кримінально-правового покарання (зокрема, виволання та відсудження честі). Залежно від названих чинників можливість участі різних осіб в особистих немайнових відносинах, їхні особисті немайнові права, свободи та обов'язки істотно відрізнялися між собою.

Інші суб'єкти права – юридичні особи; місцеві громади (міста, сільські громади); держава – могли бути учасниками різних видів особистих немайнових відносин, володіли особистими немайновими правами, свободами та обов'язками, які не суперечили їх сутності.

Так, активними суб'єктами особистих немайнових відносин виступали юридичні особи як об'єднання людей (фізичних осіб) для досягнення їх спільної мети. Незважаючи на відсутність терміна *юридичні особи* в тогочасній правовій термінології, у Великому Князівстві Литовському, Руському та Жомойтському існувало багато різновидів юридичних осіб:

- 1) конфесійні об'єднання (християнські Церкви, релігійно-просвітницькі братства, монастирі, ордени та інші християнські організації, організації релігійних меншин);
- 2) військові об'єднання;
- 3) професійно-виробничі об'єднання (ремісничі цехи, купецькі гільдії, підприємницькі товариства та інші);
- 4) інші об'єднання (юридичні особи, створені з іншою метою).

Місцеві громади як суб'єкти особистих немайнових відносин представлені громадами міст і сіл різних категорій з різним правовим статусом. Статути

Великого Князівства Литовського називають такі види міст (III/3.36):

1. міста, які належали державі та Господарю, тобто Великому Князеві (в Статутах – "*наші міста*");

1) привілейовані міста ("*упривілейовані міста*") (з міським правом, зокрема, магдебурзьким правом, і привілеями – III/3.35; III/3.36.1):

– "місто наше столицне Віленське" (Вільно, сьогодні Вільнюс);

– інші привілейовані міста;

2) непривілейовані міста ("*неупривілейовані міста*") – III/3.38.1; "*містечка менші наші*" – III/3.36.1; III/3.37.1);

2. інші міста (також могли бути наділені привілеями за рішенням власника міста – III/12.6.1):

1) *світські міста*: князівські, панські та зем'янські (шляхетські);

2) *духовні міста* (належали представникам духовенства та монастирям).

За Статутами села, так само як і міста, поділялися на князівські, панські та боярські (II/1.25.8). Крім того, як відзначають вчені, у Великому Князівстві Литовському, Руському та Жомойтському існували села чотирьох видів: села руського права; села волоського права; села німецького права; села шляхетсько-польського права [8, с. 105]. У Статутах правове становище сіл різних категорій майже не визначено. Статус цих сіл визначався переважно звичаєвим правом. Так, села руського права мали розвинене самоврядування на основі давньоруських правових традицій. Місцева громада (копа), як правило, об'єднувала декілька сіл. Села волоського права та села німецького права також користувалися значним обсягом самоврядування. Найгіршим було становище сіл шляхетсько-польського права, в яких місцева громада була сильно обмежена в правах в порівнянні з повноваженнями власника поселення. З плином часу села шляхетсько-польського права стали панівним видом сіл.

Правовий статус місцевих громад, їхні особисті немайнові права, свободи та обов'язки залежали від категорії, до якої належало відповідне місто чи село, і визначалися самою місцевою громадою, власником поселення, державою на підставі звичаєвого права та законодавства (зокрема, привілеїв Великому Князеві).

Держава (Велике Князівство Литовське, Руське та Жомойтське, пізніше Річ Посполита, а також іноземні держави) активно виступає як суб'єкт особистих немайнових відносин переважно в особі суб'єктів державної влади, які поділяються на загальнодержавних (Господар, пани-рада, сойм) і місцевих (місцеві в'єдники, повітові соймаки). В особистих немайнових відносинах держава відіграє подвійну роль. Передусім держава є основним регулятором і охоронцем суспільних відносин, зокрема, особистих немайнових відносин. Саме держава значною мірою визначає правовий статус усіх суб'єктів особистих немайнових відносин (в тому числі власний статус), захищає особисті немайнові права та свободи, слідкує за дотриманням і виконанням особистих немайнових обов'язків, охороняє особисті немайнові цінності та блага від протиправних посягань. Водночас держава сама є важливим носієм особистих немайнових прав, свобод і обов'язків.

Об'єкти особистих немайнових відносин. Як відомо, об'єкт правовідносин – це суспільне благо, з приводу якого існують правовідносини. Об'єктами особистих немайнових відносин є особисті немайнові цінності та блага.

На нашу думку, особисті немайнові цінності та блага – духовні та інші немайнові цінності та блага, які є невіддільними від особистості та належать їй, є позаекономічними та виключені з цивільного обігу (а отже, не можуть бути товаром і позбавлені майново-грошового змісту).

Між особистими немайновими цінностями та особистими немайновими благами існує значна відмінність.

Особиста немайнова цінність – об'єкт особистих немайнових відносин, який є цінним сам по собі, незалежно від його корисності та сприятливого впливу на суб'єкта особистих немайнових відносин. Особистими немайновими цінностями є, зокрема, життя та здоров'я, честь і гідність.

Особисте немайнове благо – об'єкт особистих немайнових відносин, який немає самостійної цінності, а цінність якого зумовлена його здатністю виявляти сприятливий вплив на суб'єкта особистих немайнових відносин і приносити користь. Особистими немайновими благами є, зокрема, опіка та піклування, інформація.

Враховуючи складність розмежування особистих немайнових цінностей і особистих немайнових благ, традиційно в правовій науці на позначення об'єкта особистих немайнових відносин вживається сталий вислів особисті немайнові цінності та блага.

Вже за часів Великого Князівства Литовського об'єктами особистих немайнових відносин були переважно ті ж самі особисті немайнові цінності та блага, що й сьогодні. У системі особистих немайнових відносин того часу значне місце посідали такі особисті немайнові цінності та блага:

1) особисті екзистенційні (вітальні): життя; здоров'я; медична допомога; особиста свобода та особиста недоторканність; захист від протиправних посягань на особу; свобода пересування, в тому числі вільний виїзд за межі своєї держави (Великого Князівства Литовського) до іноземних держав (крім ворожих держав, з якими ведеться війна) та вільне повернення до своєї держави; житло; вільний вибір місця проживання; недоторканність житла; безпечне та сприятливе для життя і здоров'я довкілля; безпечні умови життєдіяльності та праці; достатній життєвий рівень; відпочинок;

2) особисті духовні (ментальні): індивідуальність; ім'я; честь і гідність; ділова репутація; вільний розвиток особистості; особисте життя; таємниця особистого життя; свобода думки і слова; свобода світогляду та віросповідання; вільне вираження своїх поглядів і переконань; таємниця спілкування та кореспонденції (таємниця усних розмов і таємниця листування); інформація; освіта; творчість;

3) сімейні: сім'я; свобода вступу в шлюб; свобода створення сім'ї та визначення сімейного життя; невтручання в сімейне життя; таємниця сімейного життя; опіка та піклування;

4) суспільні (суспільно-політичні, соціальні): підданство (громадянство); участь у здійсненні державної влади (державна служба, участь у вальному соймі та інше); участь у місцевому самоврядуванні (сеймики, установи міського самоврядування, копні суди та інше); правова допомога; правовий захист (в тому числі судовий захист); свобода вибору захисника своїх прав (прокуратора); соціальний захист;

5) господарчі (економічні, професійні): вільний вибір роду занять; праця (робота); підприємницька діяльність, не заборонена законом та багатьох інших.

Звісно, особисті немайнові права на більшість із названих цінностей визнавалися лише за представниками привілейованих і середніх верств населення, а окремі цінності час від часу ставали недоступними і для багатьох із них. Доступ до багатьох цінностей істотно обмежувався законодавством навіть для привілейованих верств. Так, проголошувана в Статутах свобода світогляду та віросповідання передбачала вільний вибір особи християнського походження лише в межах хрис-

тианства – між православ'ям, греко-католицизмом і католицизмом, а *de facto* також деякими іншими християнськими течіям (монофізитством, соцініанством, лютеранством, кальвінізмом). Перехід до будь-яких інших релігій було заборонено. При цьому для представників двох нехристиянських релігій (ісламу та юдаїзму) визнавалася свобода сповідання власної релігії чи переходу в християнство. Інші нехристияни такої свободи не мали.

Зміст особистих немайнових відносин. Як відзначено вище, у Статутах широко використовуються категорії, аналогічні категоріям *особисті немайнові права та свободи, особисті немайнові обов'язки* – свобода, вольність, міць, право, привілей; обов'язок, повинність. За всіма правосуб'єктними фізичними особами визнавалися такі *особисті немайнові права та свободи* як право на життя; право на безпеку життя та здоров'я; право на захист життя та здоров'я від протиправних посягань; право на медичну допомогу; з обмеженнями – право на особисту недоторканність; право на повагу до гідності та честі; право на недоторканність ділової репутації; право на сім'ю, опіку та піклування; свобода вступу в шлюб; право на судовий захист. Названим особистим немайновим правам і свободам відповідали особисті немайнові обов'язки. За іншими суб'єктами особистих немайнових відносин визнавалися особисті немайнові права, свободи та обов'язки, які не суперечили сутності цих суб'єктів.

Так, за юридичними особами, залежно від їх різновиду, визнавалися такі *особисті немайнові права та свободи* як право на вільне ведення діяльності (в тому числі підприємницької та благодійної), визначення мети діяльності, способів і засобів її досягнення (в межах встановлених державною владою та законом); право на визначення умов і правил вступу до юридичної особи та виходу з неї; право на визначення можливості вступу до юридичної особи конкретного кандидата на участь (надання згоди); право на визначення правил поведінки учасників юридичної особи в питаннях, які стосуються досягнення мети і виконання завдань юридичної особи; право на захист ділової репутації; право на судовий захист та інші види правового захисту; право на призупинення чи припинення діяльності; *особисті немайнові обов'язки* – обов'язок чесного ведення справ; обов'язок виготовлення якісної продукції; обов'язок захисту інтересів юридичної особи та всіх її учасників, пов'язаних з її основною діяльністю; обов'язок надання допомоги учасникам юридичної особи; обов'язок догляду за непрацездатними учасниками (хворими та особами літнього віку).

Місцеві громади (залежно від категорії) могли користуватися такими *особистими немайновими правами та свободами*: право на вільне ведення діяльності з метою забезпечення добробуту поселення та всіх його жителів (в межах, встановлених державною владою, законом і власником поселення); право на самоврядування; право на вільний розвиток і процвітання; право на визначення правил поведінки жителів поселення в питаннях, які стосуються забезпечення добробуту поселення; право на представництво інтересів поселення та спільних інтересів усіх його жителів у відносинах з державою, іншими місцевими громадами, фізичними та юридичними особами, іншими суб'єктами особистих немайнових відносин; право на судовий захист та інші види правового захисту. До *особистих немайнових обов'язків* місцевих громад належали: обов'язок забезпечувати добробут поселення та сприяти забезпеченню добробуту всіх його жителів; обов'язок захищати інтереси поселення та всіх його жителів; обов'язок відповідати за дії учасників місцевої громади; обов'язок нада-

вати допомогу жителям поселення, зокрема, особам, які потрапили в скрутне становище, матеріально незахищеним особам, дітям, позбавленим батьківського піклування; обов'язок доглядати за непрацездатними жителями (хворими та особами літнього віку).

Поміж *особистих немайнових прав і свобод* Велико-го Князівства Литовського як держави – право на вільний розвиток і процвітання (відповідає правам фізичних осіб на життя, здоров'я та вільний розвиток особистості), право на захист суверенітету держави (відповідає праву фізичних осіб на особисте та сімейне життя), право на вільне визначення та ведення внутрішньої та зовнішньої політики (діяльності), право на захист від втручання у внутрішні справи держави, право на збереження нейтралітету, право на захист територіальної цілісності та недоторканості держави (відповідає праву фізичних осіб на свободу, особисту недоторканість і недоторканість житла), право на зростання та примноження матеріального та духовного надбання держави (у Статутах – *розмноження Велико-го Князівства Литовського, Руського та Жомойтського*; відповідає праву фізичних осіб на достатній життєвий рівень), право на ім'я, право на захист авторитету та ділової репутації (відповідає праву фізичних осіб на захист честі, гідності та ділової репутації), право на державну таємницю (відповідає правам фізичних осіб на таємницю особистого та сімейного життя і на таємницю кореспонденції) та інші. *Особистими немайновими обов'язками* Велико-го Князівства Литовського як держави були: обов'язок захищати права, свободи та законні інтереси самої держави та всіх її підданих (громадян), обов'язок охороняти особисті немайнові цінності та блага від протиправних посягань, обов'язок надавати допомогу підданним (зокрема, полоненим, хворим, особам літнього віку, матеріально незахищеним особам, дітям, які залишилися без батьківського піклування) та інші.

Таким чином, особисті немайнові відносини вже за часів Велико-го Князівства Литовського оформилися як один із найважливіших різновидів правових відносин з чітко окресленим складом. Суб'єктами особистих немайнових відносин могли бути різні суб'єкти права – люди (фізичні особи); юридичні особи; місцеві громади (міста, сільські громади); держава. Поміж об'єктів особистих немайнових відносин були особисті немайнові цінності та

блага всіх видів – особисті екзистенційні, особисті духовні, сімейні, суспільні та господарчі. Суб'єкти особистих немайнових відносин наділялися низкою особистих немайнових прав, свобод і обов'язків, які складали зміст особистих немайнових відносин. Детальне правове регулювання особистих немайнових відносин у Статутах Велико-го Князівства Литовського заклало передумови їх інтенсивного розвитку в нашій державі сьогодні.

Список використаних джерел

1. Безклубий О. Становлення особистих немайнових відносин в Україні від найдавніших часів до сьогодення // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Випуск 91. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2012. – С. 75–77.
2. Безклубий О. Особливості суб'єктного складу особистих немайнових відносин // Актуальні проблеми цивільного, сімейного та міжнародного приватного права (Матвєєвські цивілістичні читання). Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 10 листопада 2011 року. – К.: Алерта, 2012. – 432 с.
3. Бойко І. Й. Правове регулювання цивільних відносин в Україні (IX–XX ст.): [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів] / І. Й. Бойко. – К.: Атіка, 2013. – 348 с.
4. Захарченко П. П. Історія держави і права України: Підручник. – К.: Атіка, 2005. – 368 с.
5. Історія держави і права України: навчальний посібник для студентів юрид. вузів та факультетів. – К.: Вентурі, 1996. – 288 с.
6. Історія українського права / За редакцією О. О. Шевченка. – К.: Олан, 2001. – 214 с.
7. Кодифікація цивільного законодавства на українських землях: Т. 1 / Уклад.: Ю. В. Білоусов, І. Р. Калаур, С. Д. Гринько та ін. / За ред. Р. О. Стефанчука та М. О. Стефанчука. – К.: Правова єдність, 2009. – 1168 с.
8. Кульчицький В. С., Тищик Б. Й. Історія держави і права України: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2007. – 624 с.
9. Статут Вялікага княства Літоўскага 1529 года / Под ред. К. И. Яблонска. – Мн.: Изд. АН БССР, 1960.
10. Статут Вялікага княства Літоўскага 1566 года / Уводны артыкул Я. А. Юхо. – Мн.: Тэсей, 2003.
11. Статут Вялікага княства Літоўскага, 1588: Тэксты. Даведнік. Каментарыі / Бел. Савецкая Энцыклапедыя; рэдкал.: І. П. Шамякін (гал. ред.) [і др.]. – Мінск: Беларуская Савецкая Энцыклапедыя, 1989. – 573 с.
12. Стефанчук Р. О. Загальнотеоретичні проблеми поняття та системи особистих немайнових прав фізичних осіб у цивільному праві України. – Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2006. – 170 с.
13. Харитонов Є. О. Цивільні правовідносини: моногр. / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Одеса: Фенікс, 2011. – 456 с.
14. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 976 с.
15. Юхо І. А. Крыніцы беларуска-літоўскага права. – Мн., 1991.

Надійшла до редколегії 05.04.13

О. Безклубий, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

СУЩНОСТЬ И СОСТАВ ЛИЧНЫХ НЕИМУЩЕСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ ПО УСТАВУ ВЕЛИКОГО КНЯЖЕСТВА ЛИТОВСКОГО

Исследуются сущность личных неимущественных отношений по Статутам Велико-го Княжества Литовского, состав личных неимущественных отношений и отдельные его элементы (субъекты, объекты и содержание правоотношений).

Ключевые слова: личные неимущественные отношения, состав личных неимущественных отношений, субъекты, объекты и содержание личных неимущественных отношений, личные неимущественные права, свободы и обязанности, Статуты Велико-го Княжества Литовского.

O. Bezklubyy, graduate
Kyiv National Taras Shevchenko Kyiv

NATURE AND COMPOSITION PERSONAL RELATIONS ACCORDING TO THE REGULATIONS OF THE GRAND DUCHY OF LITHUANIA

This article is a research of essence of personal non-property relations according to the Statutes of Great Lithuanian Principality, composition of personal non-property relations and its separate elements (subjects, objects and content of relations).

Key words: personal non-property relations, composition of personal non-property relations, subjects, objects and content of personal non-property relations, personal non-property rights, liberties and duties, Statutes of Great Lithuanian Principality.